

Cum s-a produs dezastrul Fondurilor Europene?

Description

Într-un comunicat transmis de Comisia Europeană în cursul săptămânii trecute, guvernul de la București era notificat de intrarea în procedură de „presuspendare” a majorității axelor prioritare ale programelor operaționale sectoriale și anume Programul Operațional Sectorial Transport (POST), Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice (POSCCE), Programul Operațional Regional (POR).

Pentru reluarea plășilor, autoritățile de management trebuie să repare problemele din sistemul românesc de audit, în termen de aproximativ două luni. Situația este dramatică și unică probabil în UE: României i se vor cere înapoi chiar și din pușinii bani pe care i-a atras de la UE, cei doar 1.8 miliarde euro din totalul de 19.6 miliarde euro care i-au fost puși la dispoziție în exercițiul financiar 2007 – 2013.

JOI, 08 NOIEMBRIE 2012 10:39 EUROPULS (www.europuls.ro)

[Link către versiunea franceză?](#)

Situația actuală – dezastrul fondurilor europene în România

Problema majoră a României nu vine din această înghețare a fondurilor, ci din scrisorile de la Comisie care vor anunța corecțiile financiare pentru perioada 2007-2011, adică banii pe care România trebuie să îi dea înapoi din cauza neregulilor constatate la cele trei programe în suspendare, plus programul Mediu. Comisia va cere înapoi banii cheltuiți, într-un procent de la 10% până la 25%, din costul proiectelor unde au fost constatate nereguli. Pe lângă acestea, Programul de Resurse Umane, deja celebrul POSDRU, se află într-un blocaj continuu, unii dintre beneficiarii acestui program intrând în incapacitate de plată, ceea ce a dus la falimentul unor ONG-uri. Blocarea acestui program a dus la un protest stradal de amploare în București, realizat de „Coaliția ONG-uri pentru Fonduri Structurale”, precum și la conferințe de presă realizate în orașele mari de către reprezentanți ai societății civile.

Așteptările de la fondurile UE au fost enorme, nu doar din partea beneficiarilor, ci și a statului. Aceste fonduri reprezentau bani noi care ar fi intrat în economie; efectul lor asupra creșterii economice ar fi trebuit să genereze o creștere a PIB-ului de 1.5/2.5 la % pe an, având în vedere că PIB-ul din României este de aproximativ 112 de miliarde de euro, absorbția anuală a 3-4 miliarde de euro ar fi putut genera o creștere economică substanțială pentru țara noastră. Guvernul se aștepta ca veniturile bugetare să se rotunjească considerabil de pe urma pre-finanșărilor și decontărilor oferite de Comisie de pe urma folosirii fondurilor europene, iar bugetul pe 2012 a fost conceput într-o asemenea măsură. Predicțiile făcute de experții economici ai guvernului arătau că procentul încasat de pe urma fondurilor la bugetul de stat, ar fi fost mai mare decât sumele așteptate din impozitarea profiturilor, ceea ce nu s-a întâmplat însă pentru 2012.

Situația fondurilor înghețate creează un lanț al slăbiciunilor: mediul privat suferă prin oprirea finanțării pentru POSCCE, infrastructura (condiție de bază pentru atragere de investitori străini, turism etc.) este blocată prin presuspendarea POST, reforma mult așteptată a sistemului administrativ nu se realizează, prin blocarea POSDRU. În cazul în care nu se fac investiții, nu se fac angajări; fără angajări nu există consum care să stimuleze economia, preciza Ziarul Financiar.

Corupția în achizițiile publice, conflictul de interese și incompetența autorităților de management, blochează banii europeni

Potrivit comunicărilor oficiale ale Comisiei, din limbajul instituțional înțelegem că plățile pentru PO-uri au fost întrerupte din cauza deficiențelor de management și control, însă putem presupune că motivele reale sunt corupția și incompetența. Corupția și politizarea excesivă a administrației publice locale, regionale și naționale sunt, probabil, cei mai importanți factori în reducerea capacității de absorbție a fondurilor UE, în România așa cum am arătat și într-un articol publicat de către Societatea Academică Română (SAR). Cea mai relevantă disfuncționalitate a sistemului de management al fondurilor europene, constatat în mai multe rânduri Comisia, este faptul că autoritățile nu sunt capabile să oprească licitațiile trucate sau îndoielnice, mai ales din zona achizițiilor publice, unde încă se dau contracte cu dedicație. Majoritatea beneficiarilor fondurilor europene sunt autoritățile publice locale, regionale sau naționale gen ministere, agenții, Consilii Județene sau Locale.

Un studiu elaborat de Institutul de Politici Publice din București anul trecut, evidențiază prin metodologia cantitativă folosită, că apartenența politică a conducătorilor instituțiilor a constituit o variabilă în câștigarea proiectelor pe POR, acolo unde beneficiarii au fost autoritățile publice. Într-un articol publicat de romaniacurata.ro, afirmăm că licitațiile și achizițiile publice din cadrul unor PO au fost oferite pe criterii de clientelism politic, în funcție de sumele oferite de anumite firme la bugetele partidelor politice. Raportul OLAF-ului, (Oficiul European de Luptă Antifraudă), pe anul 2011, situează România, pe primul loc în Europa, în fața Germaniei și a Italiei, cu 225 de cazuri de fraudă cu Fonduri Europene. Însă problema majoră este faptul că numai în 23% dintre dosare s-a ajuns la condamnări, ceea ce dovedește ineficiența sistemului judiciar românesc în tratarea cazurilor de corupție cu fonduri europene.

O altă disfuncționalitate a sistemului de management este legată de incompetența administrației publice românești, fie că vorbim de cei care administrează fondurile, fie de beneficiari. În 2011 Comisia a decis reluarea rambursării de plăți pentru toate PO cu condiția ca România să realizeze, până la 30 iunie 2012, o serie de măsuri legate de organizarea internă a structurilor diferitelor autorități de management, precum și de domeniul achizițiilor publice. Acest lucru nu s-a întâmplat: « *Beneficiarii proiectelor și autoritățile de management sunt responsabili pentru situația care a condus la presuspendarea acestor programe... Autoritățile de management de la ministerele de resort sunt cele care au avut la dispoziție instrumentele și care nu au flexibilizat procedurile la un moment dat* » a declarat Răzvan Cotovelea, secretar de stat în MAEur.

La Bruxelles practic nu există

Toate aceste disfuncționalități de management, termen folosit de Comisie în rapoartele de audit, apar într-un moment decisiv la nivel european, când se negociază bugetul politicii de coeziune pentru următoarea perioadă financiară 2014-2020. Majoritatea europarlamentarilor români pledează în Parlamentul European pentru păstrarea bugetului politicii de coeziune, cel puțin la aceiași parametri

ca și pentru perioada 2007-2013, în contextul în care statele bogate ale Uniunii Europene formează o alianță pentru a diminua și mai mult rolul Uniunii Europene prin tăierea resurselor sale bugetare. Dar ce argumente au ei în fața celorlalți europarlamentari, când situația în România este dezastruoasă în domeniul fondurilor europene? La Bruxelles, România a dobândit reputația unei țări marcată de instabilitate politică, care în plus este incapabilă în a utiliza fondurile UE. Scandalurile din politica internă s-au transferat de multe ori în Parlamentul European (PE), iar cel mai recent caz a fost votul negativ în plenul PE pe care Leonard Orban l-a primit pentru candidatura sa la funcția de membru al Curții de Conturi Europene.

Statul român nu știe să facă lobby la Bruxelles și nici nu are mecanismele necesare pentru a realiza acest lobby. De aici rezultă și proasta comunicare între Bruxelles și București, și implicit și dezinteresul clasei politice românești față de ceea ce se întâmplă în capitala Europei, deși peste 75% din legislația aplicată în România își are originea la Bruxelles. Pentru Dan Luca, expert în afaceri europene – « *România nu a înțeles încă foarte bine că trebuie să se recalibreze pentru statutul său de membru important în spațiul comunitar și că nu s-a adaptat încă la jocul foarte complex al afacerilor europene* ». Asta în condițiile în care „România este a șaptea putere din UE – ca pondere numerică a voturilor în Consiliul European și ca număr de eurodeputați”. Astfel, dezinteresul politicienilor români față de afacerile europene, coroborat cu slaba reprezentare a entităților românești în Bruxelles și lipsa de lobby instituțional, au contribuit la eșecul absorbției fondurilor europene.

Ce se va întâmpla după 2014?

România face parte din grupul «Prietenii Coeziunii», care conturează poziția a peste jumătate din statele membre cu privire la banii care trebuie alocați pe bugetul 2014-2020 al UE. Chiar dacă membrii grupului au convenit că vor agreea un punct de vedere comun în susținerea unui buget consistent pentru politica de coeziune, România este dată ca exemplu negativ, de către țările europene net contribuitoare la buget, care cer reducerea bugetului UE. România nu se află pe o poziție de forță, fiind cel mai prost poziționată dintre toate noile state membre. Teoretic, capacitatea de absorbție a fondurilor UE și negocierile bugetare nu au legătură. Teoretic, nici slaba capacitate administrativă și de gestiune a acestor fonduri nu ar trebui să aibă legătură. Practic, însă, totul se leagă, scria Radio France International România.

Indiferent de care va fi rezultatul acestor negocieri între «sâraccii» și «bogații» Europei, bugetul va fi votat și România va primi din nou o parte din fondul de coeziune al UE, pentru 2014-2020. Din nefericire însă, există o lipsă de viziune și strategie a Guvernului României în procesul de elaborare a poziției României față de viitoarea perioadă de programare a bugetului. Societatea Academică Română (SAR) a publicat lista instituțiilor și organizațiilor care identifică nevoile și prioritățile de investiții cu fonduri europene post-2013, însă conform (SAR) «*nici până acum, în noiembrie 2012, nu a fost încă semnat contractul pentru identificarea nevoilor de dezvoltare post 2013!*».

Situația este similară cu ceea ce s-a întâmplat înainte de 2007. Potrivit unui studiu, atât pe timpul negocierii cât și pe perioada implementării unora dintre Programele Operaționale a lipsit viziunea strategică: «*nevoile de dezvoltare sunt descrise fragmentar în indicatorii Programelor Operaționale, și nu se poate vorbi despre o viziune strategică, care ar trebui să creeze o legătură între documentele (Cadrul Strategic Național de Referință – Programe Operaționale) și proiectele finanțate*».

Într-o serie de articole spuneam că pregătim oameni neștiind dacă există locuri de muncă pentru ei, elaborăm strategii imense de dezvoltare și înființăm centre de afaceri, fără a fi nevoie să vedem

faptul că acestea aduc o valoare economică adăugată. Nu avem încă o analiză a sustenabilității proiectelor din perioada 2007-2013, însă cu siguranță aceasta se va realiza și atunci putem vedea cu adevărat succesul pușinilor bani care au fost absorbiți. SAR atenționează asupra importanței acestui aspect de elaborare al viitoarelor politici și priorități de dezvoltare pentru 2014-2020, și trage un semnal de alarmă asupra impasului în care se află România.

* Grațian MIHĂILESCU: Consultant Dezvoltare Regională & Afaceri Europene.

Fotografie: Coaliția ONGuri pentru Fonduri Structurale © www.societal.ro

Image not found or type unknown

[Retour en haut de page](#)

date créée

29/11/2012

Champs de Méta

Auteur-article : Grațian MIHĂILESCU*